

Ministeriet for Grøn Trepert

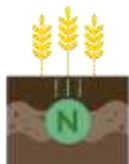
Ny kvælstofreguleringsmodel

Anna de Klauman, afdelingschef, Ministeriet for Grøn Trepert

Plantekongres 2026

7. Januar 2026

1. Nyt fokus: fra mark til vandmiljø

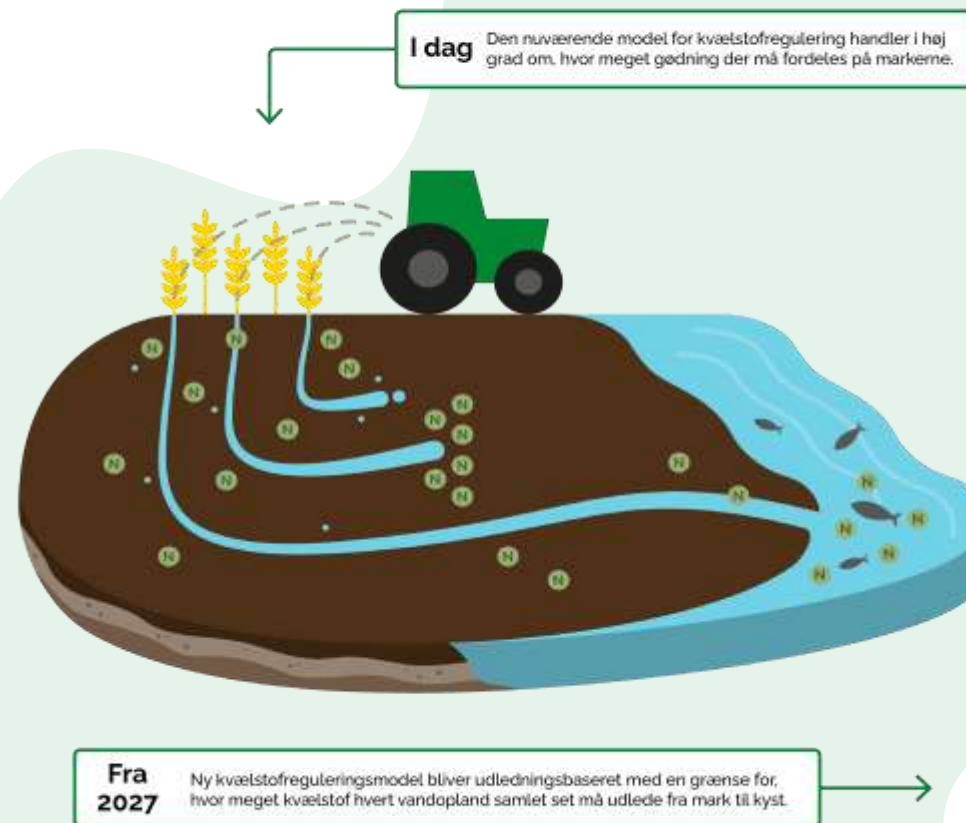

Fra mark til vandmiljø

Den nye kvælstofreguleringsmodel ændrer fokus til kvælstofudledningen til vandmiljøet fremfor mængden af gødning, som landbrugeren spreder på sine marker.

Vi ændrer fokus med en ny model for kvælstofregulering

Fokus har indtil nu været på, hvor meget gødning man puttede på marken. Fremover er fokus på, hvor meget kvælstof man leder ud i vandet.

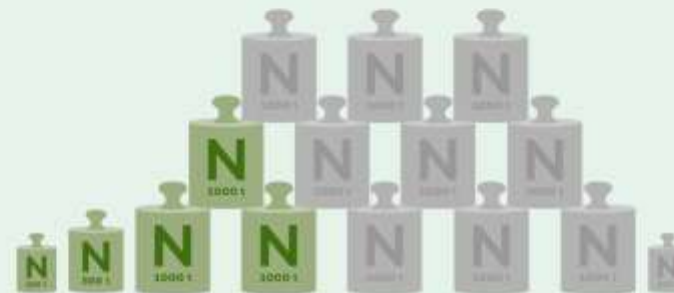
2. Reduktionsmål

Mål for reduktion af kvælstofudledningen

- Det gældende reduktionsmål er 13.800 ton. Den nuværende markregulering og andre indsatser henter 4.300 ton, heraf henter MR. 3.500 ton kvælstof.
- Den nye kvælstofreguleringsmodel henter 9.600 ton ift. et teknisk korrigeret reduktionsmål på 14.800 tons.
- Modellen vil sikre markant større reduktion i udledningen af kvælstof fra landbruget på ca. 7.900 ton mod 3.500 ton fra den nuværende kvælstofregulering

Mål for reduktion af kvælstofudledningen

Gældende reduktionsmål på **13.800 ton**

Den målrettede regulering (MR) og andre indsatser på markerne henter i dag **4.300 ton** (grønt markerede lodder). Heraf hentes MR **3.500 ton²**. Herudover forudsættes 900 ton baselineeffekter på markerne uden for reduktionsmålet.

Korrigeret reduktionsmål på **14.800 ton²**

Den nye kvælstofreguleringsmodel vil til sammenligning hente **7.900 ton**. Herudover hentes effekten af andre indsatser på markerne og baselineeffekter på marker. Modellen skønnes samlet set at hente **9.600 ton³** (grønt markerede lodder).

Anmærkning: Illustrationen viser skønnede effekter, som er forbundet med usikkerhed og forudsætter fuld regete efterlevelse.

1) I tillæg til MR har indsatser i EU's landbrugsloft en effekt på ca. 800 ton, hvoraf størstedelen dog er frivillige tiltag.

2) Teknisk korrigeret indsatsbehov inkl. bl.a. baselineelementer på markarealet.

3) Opgjort i et scenarie uden arealomlægning, som vil reducere effekten af reguleringen.

3. Nye muligheder for landbrugerne

Landbrugeren får nye muligheder og virkemidler for at efterleve reguleringen

Med den nye kvælstofreguleringsmodel skal landbrugeren reducere kvælstofudledningen markant mere end tidligere. Landbrugeren får også flere virkemidler og muligheder for at gøre netop dette.

4. Kvotemodel

N

Sådan fordeles udledningskvoterne

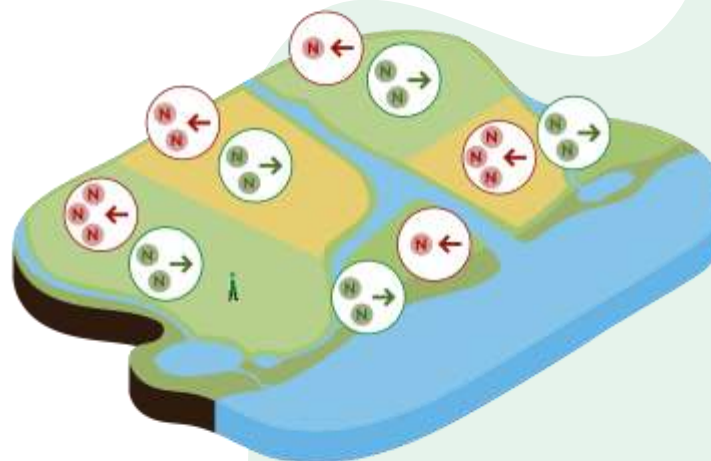
- Hvert kystvandopland får en grænse for, hvor meget kvælstof markerne i vandoplandet må udlede.
- Grænsen omsættes til udledningskvoter, som fordeles mellem landbrugere.
- Fordelingen af kvoterne skal tilskynde landbrugere til at tage sårbare jorder ud af drift og sikre, at landbrugeren ikke bliver ramt unødigt hårdt.
- I kystvandoplande med mindst behov for reduktion af kvælstofudledningen fordeles kvoten via ren VISA.

Vejen til at nå målet for kvælstofreduktionerne

Målet for kvælstofreduktioner er det samme uanset kvotemodel, men vejen til at opnå målet på markerne kan se ud på forskellige måder. Med delaftalen er der valgt en model, som er en kombination af de to modeller.

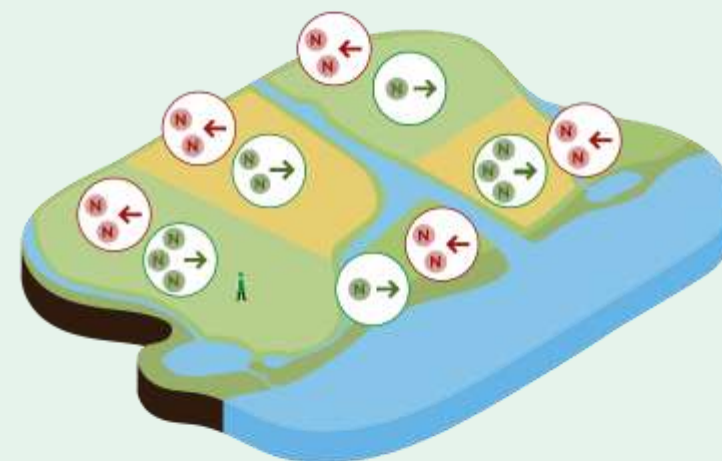
Lige store kvoter (flad model)

Landbrugerne får lige store kvoter pr. hektar. Pga. forskelle i jordens evne til at tilbageholde kvælstof medfører det, at nogle landbrugere skal reducere deres udledning mere og andre mindre for at overholde kvoten.

Forskellige kvoter (VISA-model)

Landbrugerne får forskellig størrelse kvoter pr. hektar. Tildelingen afspejler forskelle i jordens evne til at tilbageholde kvælstof, så kvotetildelingen muliggør omtrent samme dyrkning på alle arealer.

I hvert kystvandopland fordeles 25 pct. af kvoterne efter en flad model og 75 pct. efter en VISA-model. I de kystvandoplande med mindst behov for reduktion af kvælstofudledningen vil fordelingen dog ske efter 100 pct. VISA-model.

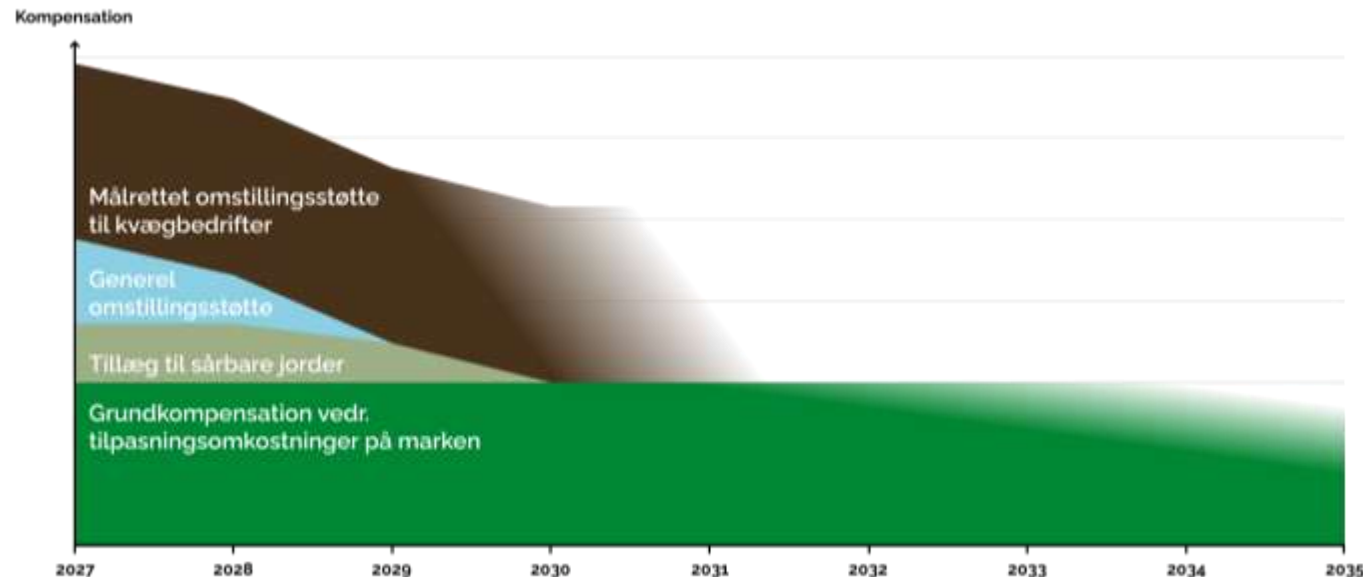
5. Kompensation

Sådan kompenseres landbrugeren

- Kompensationen er finansieret via EU's Fælles landbrugspolitik.
- Der tildes kompensation via:
 1. Grundkompensation
 2. Tillæg til sårbare jorder
 3. Generel omstillingsstøtte til bl.a. opstart af kvotehandel og afsætning af husdyrgødning
 4. Målrettet omstillingsstøtte til kvægbedrifters meromkostninger til grovfoder
- Dele af kompensationen udfases over tid.

Illustrativ figur af, hvordan landbrugerne kompenseres

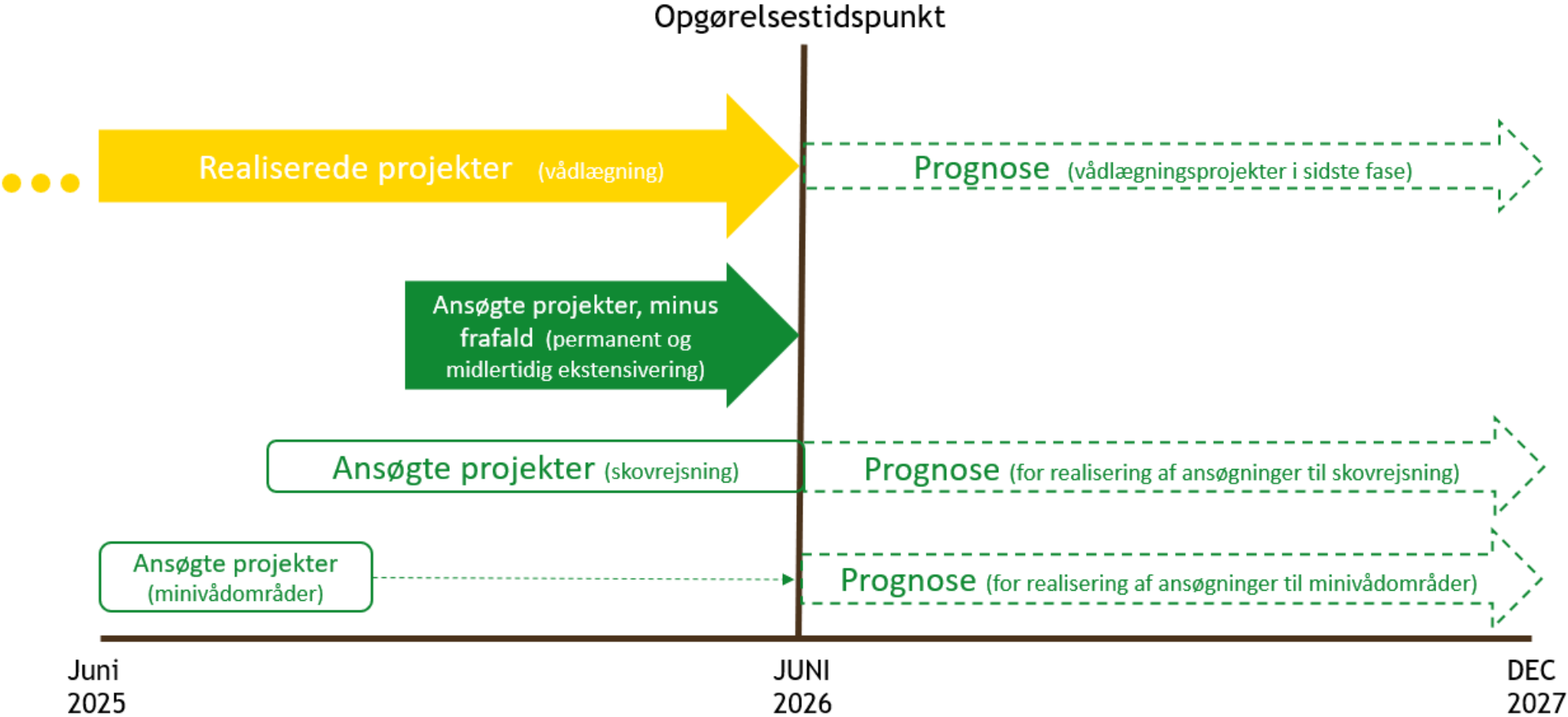

6. Arealopgørelse

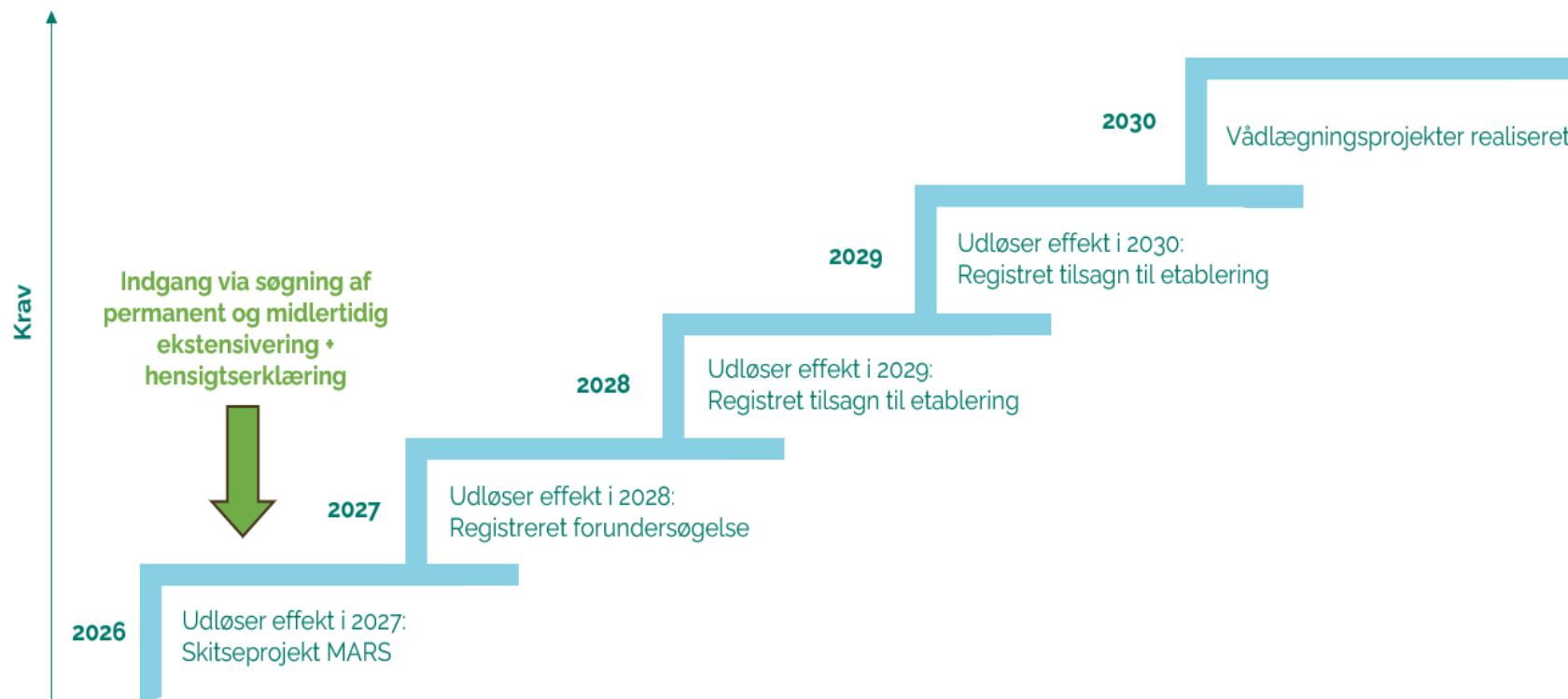
- Arealomlægning medvirker til at **løse kvælstofudfordringen og kan bidrage til at sænke reguleringstrykket** i de oplande, der når i mål med deres indsatsbehov.
- **Hvert år gøres status for udtagningen**, så reguleringstrykket kan fastsættes. Første opgørelse foretages medio 2026 mhp. fastlæggelse af reguleringstrykket for 2027.
- **I de særligt udfordrede områder**, kan kvælstofeffekten af skitseprojekter på arealer med vådlægningspotentiale tælle med fra start, hvis arealet ekstensiveres og landbruger forpligter sig på fremdrift i projektet.

7. Tilgang til opgørelse medio 2026

8. Særligt udfordrede- og akutområder: Forudsætninger for tidlig medtælling af vådlægningseffekt

- Tidlig medtælling af vådlægningseffekt forudsætter skitseprojekt i MARS
- Kombineret med permanent eller midlertidig ekstensivering og hensigtserklæring
- Samt kontinuerlig fremdrift i vådlægningsprojekt jf. trappe

9. Opsummering – hovedelementer i ny reguleringsmodel

Lavere udledning

Nye muligheder for landbrugeren

Kvotemodel

Kompensation

Arealopgørelse

Styrelsen for Grøn
Arealomlægning og Vandmiljø

Ny kvælstofregulering

Sådan rulles den ud

Plantekongres 7. januar 2026

Michael Clausen Teamleder
Styrelsen for Grøn Arealomlægning & Vandmiljø

- 1. Rammer for vores udvikling/implementering**
- 2. De to grænser i den nye regulering**
- 3. Udledningsberegneren og data**
- 4. Landbrugerens møde med den nye regulering**
- 5. Sådan forventes årshjulet at forløbe**
- 6. Tiden frem mod 1. januar 2027**
- 7. Spørgsmål?**

Rammer for Ny kvælstofmodel

- **Udledningsbaseret model - omkostningseffektiv**
- **Afgrødevalg som nyt virkemiddel**
- **Udledningskvoter - oplandsspecifikt**
- **Indsatstryk** (7.900/9.600 tons N)
- **Kompensationsordning**
- **Fleksibilitet** - handel og opsparing
- **Mere detaljeret planlægning** – landbruger og SGAV- IT

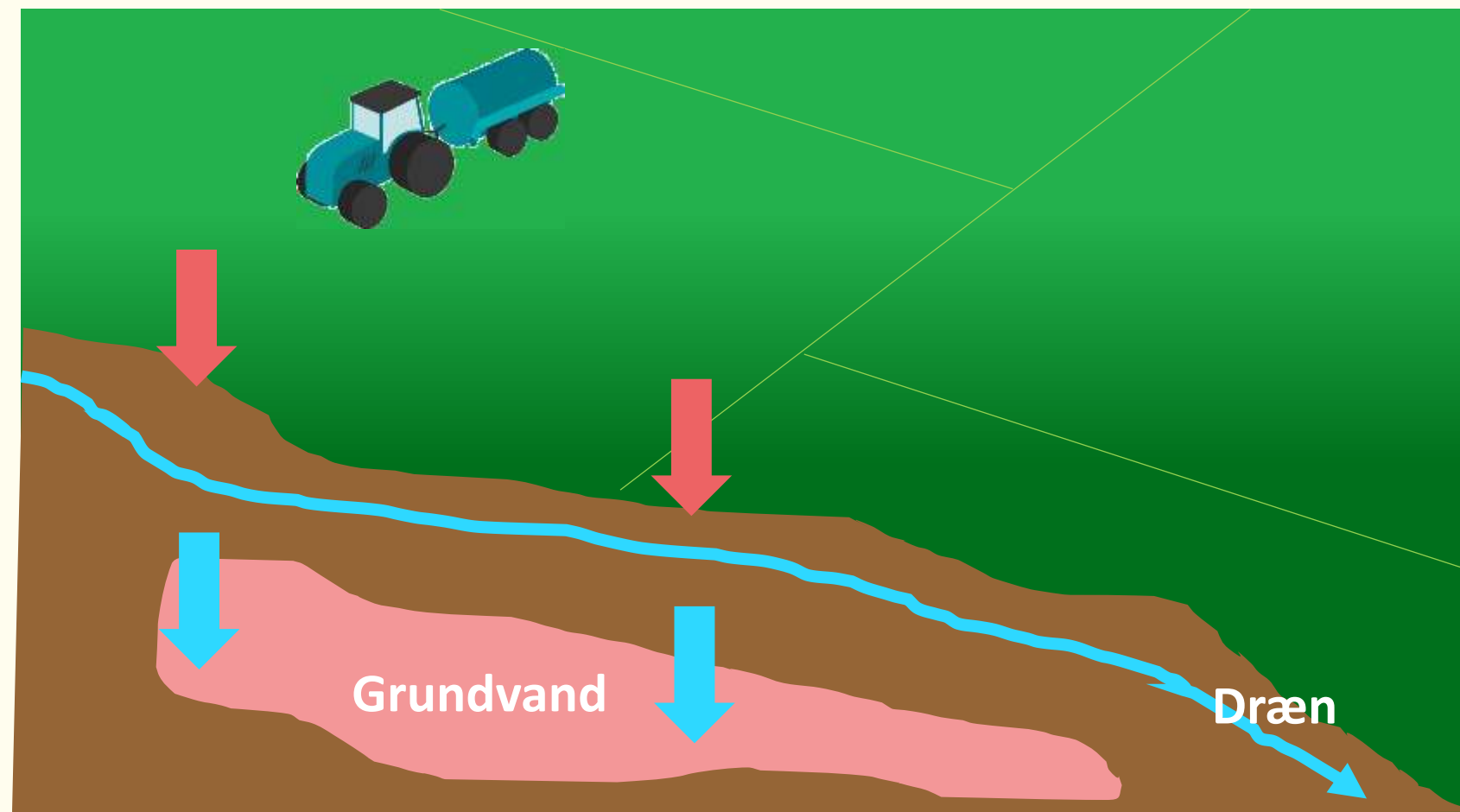

De to centrale grænser i den nye regulering

Grænse nr. 1 – Basisudvaskningsgrænsen (*ikke tilskud*)

- Erstatte pligtige – og husdyrefterafgrøder
- Formål: bidrage til generel grundvandsbeskyttelse og habitat natur

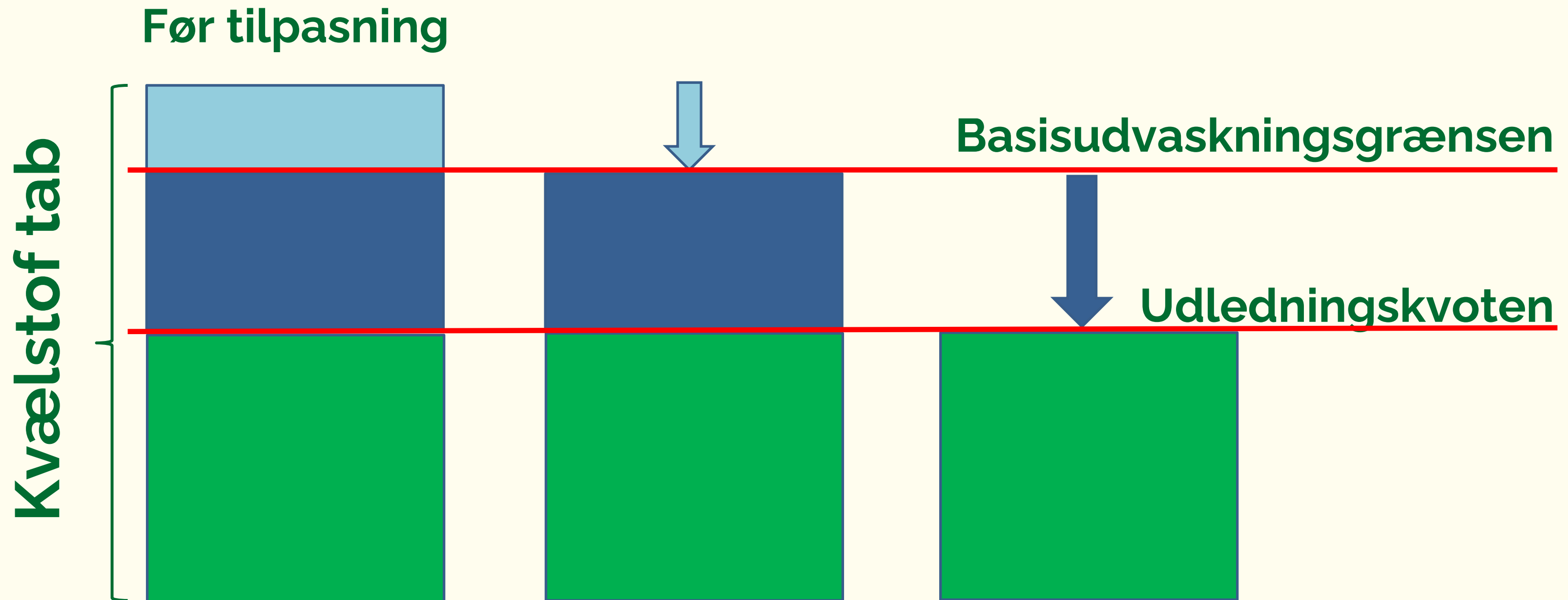
De to centrale grænser i den nye regulering

Grænse nr. 2 – Udledningskvoten *(kan få tilskud)*

- Erstatte målrettet regulering
- Formål: primært bidrage til beskyttelse af kystvande

De to grænser spiller sammen

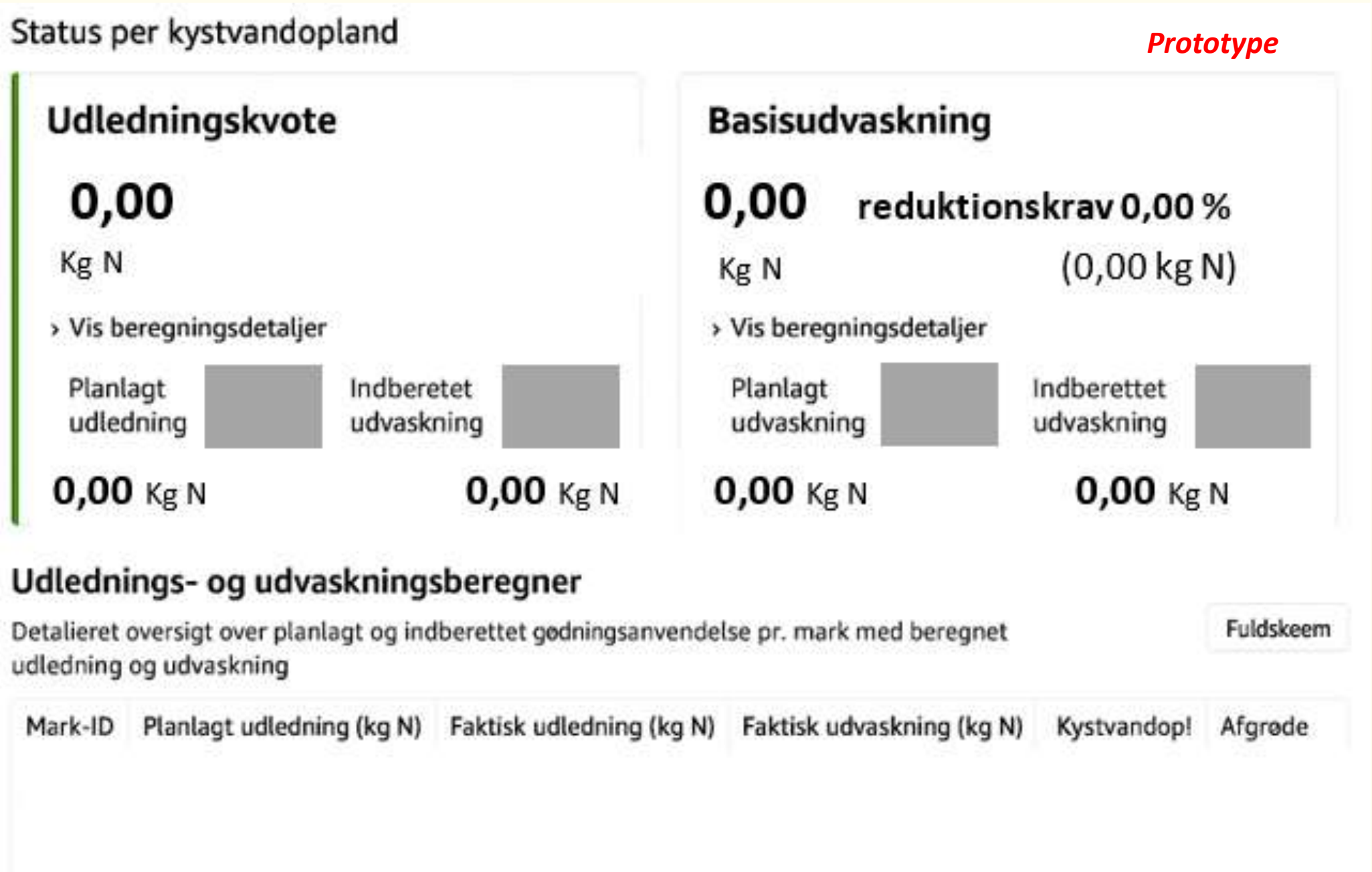
Regulering af aktiviteter – behov for flere data

- **Behov for viden om**
 - afgrøder
 - gødningsmængde
 - gødningstidspunkt (forår/efterår)
 - Vinterplantedække
 - Forfrugt/for-forfrugt
 - Virkemidler
- **IT-understøttelse, brugertest og API**

Landbrugerens møde med den nye regulering

SGAV IT-løsning (udledningsberegneren) understøtter begge grænser

Landbrugerens møde med den nye regulering

Trin 1:

- Landbruger indtegner ny markplan i Internetmarkkort/eller indlæser tidligere års markplan
- Der angives hovedafgrøder på markerne

Landbrugerens møde med den nye regulering

Trin 2:

- Landbruger kan nu se sin udledningskvote og beregnet basisudvaskning
- Tilpasning kan nu ske f.eks. at placere efterafgrøder eller reduceret gødningstildeling på et antal marker
- Alternativ afgrødeskift med lavere udvaskning og/eller afgrøder, der ikke er omfattet af krav (f.eks. græs og brak)

Status per kystvandopland

Prototype

Udledningskvote

3.526

Kg N

> Vis beregningsdetaljer

Planlagt udledning

over kvote

Indberettet udvaskning

over kvote

3.640 Kg N

3.640 Kg N

Basisudvaskning

14.000

reduktionskrav 4,8 %

Kg N

(672 kg N)

> Vis beregningsdetaljer

Planlagt udvaskning

Basis opfyldt

Indberettet udvaskning

Basis opfyldt

14.000 Kg N

14.000 Kg N

Udlednings- og udvaskningsberegner

Detalieret oversigt over planlagt og indberettet gødningsanvendelse pr. mark med beregnet udledning og udvaskning

Fuldskeem

Mark-ID	Planlagt udledning (kg N)		Faktisk udledning (kg N)		Faktisk udvaskning (kg N)		Kystvandop!	Afgrøde
M001	197,5	197,5	197,5	217,5	217,5	217,5	Nissum fjord	Vinterhvede
M002	109,6	109,6	109,6	129,6	129,6	129,6	Nissum fjord	Vårby
M003	212,6	212,6	312,6	312,6	312,6	312,6	Nissum fjord	Måjs

Landbrugerens møde med den nye regulering

Trin 3:

I udledningsberegneren kan landbruger nu se om:

- Er basisudvaskningsgrænsen opfyldt
- Skal der gøres mere for at overholde udledningskvoten
- Hvis ja, flere indsatser på andre marker indtil udledningskvoten er overholdt
- Kan modtage/overdrage ekstra udledningskvote fra andre landbrugere i samme opland

Status per kystvandopland

Prototype

Udledningskvote

3.526

Kg N

> Vis beregningsdetaljer

Planlagt udledning

Under kvote

3.479 Kg N

Indberettet udvaskning

Under kvote

3.479 Kg N

Basisudvaskning

14.000

reduktionskrav 4,8 %

Kg N

(672 kg N)

> Vis beregningsdetaljer

Planlagt udvaskning

Basis opfyldt

13.310 Kg N

Indberettet udvaskning

Basis opfyldt

13.310 Kg N

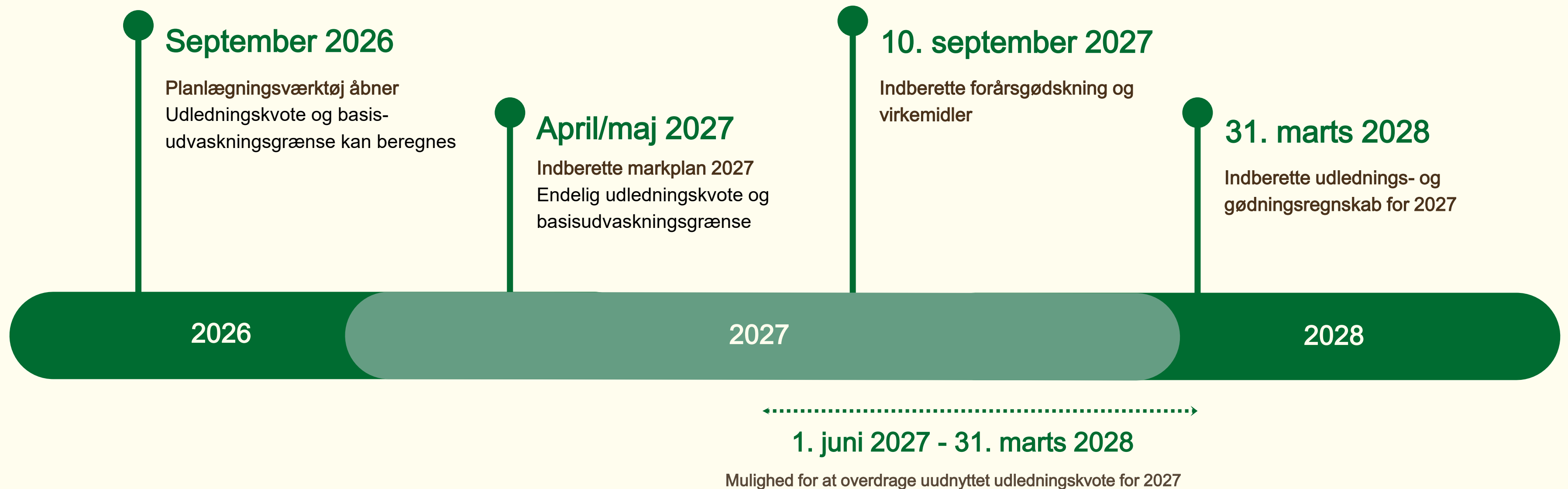
Udlednings- og udvaskningsberegner

Detalieret oversigt over planlagt og indberettet gødningsanvendelse pr. mark med beregnet udledning og udvaskning

Fuldskeem

Mark-ID	Planlagt udledning (kg N)		Faktisk udledning (kg N)		Faktisk udvaskning (kg N)		Kystvandop!	Afgrøde
M001	197,5	197,5	197,5	217,5	217,5	217,5	Nissum fjord	Vinterhvede
M002	109,6	109,6	109,6	129,6	129,6	129,6	Nissum fjord	Vårby
M003	212,6	212,6	312,6	312,6	312,6	312,6	Nissum fiord	Måjs

Hovedtrin i den nye regulering

Tiden frem mod 1. januar 2027

Tidsplan

- Lov forventet fremsat 1. kvartal 2026
- Offentliggørelse af kort med indikative udledningsgrænser marts 2026 (forbehold – de endelige grænser i september kan være ændret pga. opdatering af fagligt grundlag og udtagningsindsats)
- Udkast til centrale bekendtgørelser ca. samtidigt
- Forventet vedtagelse af lovforslaget i juni 2026
- Åbning af SGAV IT-løsning i september 2026 inkl. endelige udledningsgrænser
- Ikrafttræden d. 1. januar 2027

Kommunikationsindsats

- Webinarer mv.
- Vejledningsmateriale
- Hjemmeside

Styrelsen for Grøn
Arealomlægning og Vandmiljø

Tak for opmærksomheden – spørgsmål?
